

Tehtanje odpadne hrane v OŠ Antona Globočnika Postojna (Primerjava dveh let in samoevalvacijsko poročilo)

Iz podatkov Statističnega urada Slovenije (SURS) smo v letu 2020 v Sloveniji zavrgli skoraj 144.000 ton odpadne hrane, od tega približno 40% še zdrave užitne hrane. Če preračunamo, vsak prebivalec Slovenije zavrže približno 68 kg hrane na leto. Hrana se zavrže tekom celotnega proizvodnega procesa, od pridelave, predelave, proizvodnje, distribucije, v gostinstvu (v ta segment spadajo tudi vzojno izobraževalne ustanove – šole, vrtci, itd.) in največ, kar 52 % hrane zavržemo v domačem gospodinjstvu.

Problematike o velikih količinah zavržene hrane, se zavedamo tudi na naši šoli, zato smo v okviru organizirane šolske prehrane v šolskem letu 22/23, pričeli s projektom »Tehtanje zavržene hrane«. Cilj projekta je vzpostaviti odgovoren odnos do hrane in zmanjšati količino odpadne hrane za vsaj 10 % v primerjavi z lanskim šolskim letom.

Prva tri tehtanja zavržene hrane (kar učenci niso pojedli), so izvedli učenci pri predmetu Sodobna priprava hrane (SPH). Jedilnik je bil pri vsakem tehtanju enak in je prikazan v preglednici 1.

POPOLDANSKA MALICA	KOSILO
KUHAN PRŠUT	ZELENJAVNA KREMNA JUHA S KROGLICAMI ^(1-a,3)
PISAN KRUH ^(1-a, sledi:2,3,8,11,12,13)	EKO TELEČJA HRENOVKA
KISLE KUMARICE	PIRE KROMPIR ⁽²⁾
ZELIŠČNI ČAJ	KREMNA ŠPINAČA ^(1-a,2)
	VODA

Preglednica 1: Jedilnik, ki je bil enak pri vsakem tehtanju.

Tehtali smo zavrženo hrano pri dopoldanski malici in kosilu. Količina zavržene hrane v šol. l. 22/23 je prikazana v preglednici 2.

PODATKI TEHTANJA		
1. TEHTANJE	2. TEHTANJE	3. TEHTANJE
MALICA: 3,5 kg na učenca: 5 g	MALICA: 3,5 kg na učenca: 5 g	MALICA: 4,5 kg na učenca: 6 g
KOSILO: 52 kg na učenca: 100 g	KOSILO: 35 kg na učenca: 70 g	KOSILO: 48,5 kg na učenca: 95 g

Preglednica 2: Rezultati tehtanja zavržene hrane v šolskem letu 2022/2023

Iz preglednice 2 je razvidno, da je količina zavržene hrane pri dopoldanski malici nizka, in sicer 5g/ učenca. Kar nakazuje na to, da večina učencev ne zajtrkuje in da so do malice lačni in jo pojedjo. Nakazuje pa tudi na to, da učenci radi pojedjo malico, ki vsebuje salamo ali šunko.



Slika 2: Zavržena hrana pri dopoldanski malici na OŠ Antona Globočnika Postojna (maj, 2023).

Pri kosilu pa je količina zavržene hrane kar precejšnja, in sicer v povprečju 88g/ učenca. Na sliki lahko vidimo skoraj napolnjen 50 kg sod z ostanki hrane od kosila.



Slika 3: Ostanek hrane pri kosilu na OŠ Antona Globočnika Postojna (maj, 2023)

V šolskem letu 23/24 smo z omenjenim projektom nadaljevali, in prav tako izvedli tri tehtanja zavržene hrane. Tehtanje in obdelavo podatkov so izpeljali učenci, ki so sodelovali pri prvem projektu. Jedilnik je bil enak lanskemu. Glede na dobljene rezultate tehtanja, ki so prikazani v preglednici 3, smo naredili še primerjavo podatkov tehtanja obeh šolskih let, ki so prikazani v grafu 1 in 2. Zanimalo nas je ali se dobljene količine med seboj razlikujejo ter za koliko, in ali smo dosegli zastavljen cilj, da zmanjšamo količino odpadne hrane za 10 %.

PODATKI TEHTANJA

1. TEHTANJE

MALICA:
4 kg, na učenca: 5 g
KOSILO:
30,5 kg, na učenca: 58 g

2. TEHTANJE

MALICA:
3,5 kg, na učenca: 5 g
KOSILO:
35 kg, na učenca: 70 g

3. TEHTANJE

MALICA:
4,5 kg, na učenca: 6 g
KOSILO:
48,5 kg, na učenca: 95 g

Preglednica 3: Rezultati tehtanja završene hrane v šolskem letu 2023/202

Iz dobljenih podatkov je razvidno, da se količina završene hrane pri malici, v obeh šolskih letih, med seboj ne razlikuje. V obeh šol. l. letih je v povprečju ostalo 5,3 g hrane/učenca.

PRIMERJAVA TEHTANJA



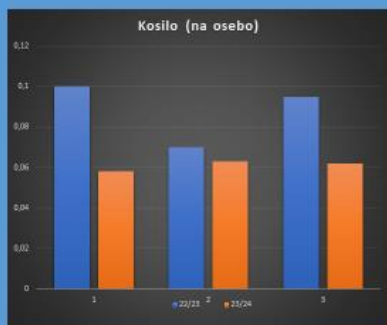
ŠOLSKO LETO 23/24

- 1. TEHTANJE: enaka količina završene hrane,
- 2. TEHTANJE: manjša količina završene hrane,
- 3. TEHTANJE: večja količina završene hrane,
- 2022/23 povprečno ostane-5,3g(na učenca)
- 2023/24 povprečno ostane-5,3g(na učenca)

Graf 1: Primerjava dobljenih rezultatov tehtanja završene hrane pri malici v šolskem letu 22/23 in 23/24.

Pri kosilu so vrednosti nekoliko drugačne, in sicer: iz grafa 5 je razvidno, da so vrednosti završene hrane pri kosilu, v šolskem letu 23/24, kar precej nižje od tistih v šol.l. 22/23. V povprečju se je v šol. letu na osebo zavglo 83 g hrane na učenca, v šol l. 23/24 pa 65 g hrane na učenca. V povprečju smo pri tehtanju kosil, v šol. l. 23/24, zavgli 21% manj hrane kot v šol. l. 22/23.

PRIMERJAVA TEHTANJA



ŠOLSKO LETO 23/24

- 1. TEHTANJE: manjša količina zavržene hrane,
- 2. TEHTANJE: manjša količina zavržene hrane,
- 3. TEHTANJE: manjša količina zavržene hrane,
- 2022/23 povprečno ostane - 83g (na učenca)
- 2023/24 povprečno ostane - 65g (na učenca)

Preglednica 5: Primerjava dobljenih rezultatov tehtanja odpadne hrane pri kosilu v šolskem letu 22/23 in 23/24

Glede na dobljene rezultate lahko zaključimo, da smo delno dosegli zastavljen cilj, in sicer:

- Pri malici ostaja količina odpadne hrane enaka.
- Pri kosilu pa smo zmanjšali odpadno hrano v primerjavi s šol. l. 22/23, za 21%.

Zastavljeni projekt je smiselno nadaljevati tudi v naslednjem šolskem letu. Vendar pa, bi bilo bolj smiselno zavrženo hrano tehtati neko daljše obdobje (10 dni). Tako bi imeli bolj reprezentativne podatke. Vodili bi tudi dnevnik zavržene hrane.



Slika 4 in 5: Učenci, ki sodelujejo pri projektu »Tehtanje odpadne hrane« (Staša, Mia, Gregor, Mišo)

Učence je potrebno še naprej ozaveščati in izobraževati na temo odpadne hrane in o kulturnem ravnanju s hrano, saj hrano v veliki meri jemljemo preveč samoumevno in marsikdo ne ve in ne razume, koliko dela in energije je potrebno vložiti v to, da dobimo na krožnik obrok hrane, ki marsikdaj pristane nedotaknjena v smeteh.

Prispevek pripravila: Petra Rusjan, organizatorica prehrane
Osnovna Šola Antona Globočnika Postojna, 8.6.2024